

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

riium

Teie 11.11.2025

nr 1.4-1/795, REM/25-0441/-2K

Meie 04.12.2025

nr 8-2/3791

Taimekaitseseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks taimekaitseseaduse (TaimKS) ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium jätab eelnõu kooskõlastamata. Põhjendame seda järgmiselt.

1. Justiits- ja Digiministeerium on teinud esimesel kooskõlastusringil kaks märkust, millest kummagagi ei ole arvestatud ning märgitud on, et taimetervise registri sätete kohta tehtud ettepanekuid analüüsitakse eraldi käesolevast eelnõust, kuna eelnõu menetlemise ajaraam ei võimalda eelnõusse täiendavate küsimuste lisamist. Eelnõu üks peamine eesmärk on parandada esimesel võimalusel taimekaitseseaduse turulelaskmise menetluse tasustamise probleemid. Justiits- ja Digiministeerium märgib, et registri põhimäärus on juba kehtestatud, seega ei nõua selle kehtestamiseks antud volitus täiendavat analüüsi, vaid tuleb seadustada kehtiv olukord. Sisuliselt tuleks kehtivat põhimäärust silmas pidades TaimKS § 30 lg 1 sõnastada järgmiselt:

„(1) Taimetervise registri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, milles sätestatakse andmekogu pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpne andmekoosseis;
- 3) volitatud töötaja ja tema ülesanded;
- 4) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 5) muud korralduslikud küsimused.“

2. TaimKS § 80 – kõnealuse sättega seoses palusime eelnõu esimesel kooskõlastusringil täiendada säilitustähtaegade regulatsiooniga ning põhimääruse kehtestamise volitusnormi selgete raamidega. Selle kohta on kooskõlastustabelis märgitud, et isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 17 lõige 1 võimaldab kehtestada töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtaja seaduse või määrusega. Isikuandmete säilitamise tähtaja kehtestamine seaduses ei ole otstarbekas, kuna sellisel juhul ei ole vastutaval töötlejal võimalik kehtestada täpsemat säilitamise tähtaega. Selleks, et järgida isikuandmete töötlemisel säilitamise põhimõtet, peaks registri vastutaval töötlejal olema võimalik kehtestada asjaolusid arvestades selline säilitustähtaeg, mis on vähim vajalik konkreetsete isikuandmete töötlemiseks. Justiits- ja Digiministeerium juhib tähelepanu, et IKS §-ga 17 on üle võetud nii-öelda õiguskaitseasutuste direktiiv¹, mis kohaldub üksnes õiguskaitseasutustele, mida aga Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ei ole. Antud juhul kohalduvad isikuandmete kaitse üldmäärus ning Eesti Vabariigi põhiseadus, mis kohustab põhiõiguste riive raamid alati nägema ette seadusega. Seega tuleb säilitamise maksimaalne tähtaeg näha ette seaduse tasandil ning vajadusel saab põhimääruses säilitustähtaegu täpsustada, kuid mitte pikendada. Vt selle kohta ka juhust Justiits- ja Digiministeeriumi kodulehel². Vastav volitus tähtaegade täpsustamiseks tuleb ette näha põhimääruse kehtestamise volitusnormi raamides. Sisuliselt tuleb kehtivat põhimäärust silmas pidades TaimKS § 80 lg 2 sõnastada järgmiselt:

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprill 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK

² <https://www.justdigi.ee/sites/default/files/documents/2025-10/Juhis%20eeln%C3%B5ude%20koostamiseks.pdf>

„(2) Taimekaitsevahendite registri põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega, milles sätestatakse andmekogu pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpne andmekoosseis;
- 3) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 4) volitatud töötaja ja tema ülesanded;
- 5) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 6) muud korralduslikud küsimused.“.

3. **TaimKS § 81 lg 3** – kõnealuse sätte kohaselt vastutab taimekaitsevahendite registrisse kantud isik tema esitatud andmete õigsuse eest. Soovitame kõnealuse sätte esimese lause sõnastada kohustusena esitada andmekogusse õiged andmed, kuna kooskõlastustabeli kohaselt ei ole sätte eesmärk vähendada vastutava töötaja vastutust andmekogusse kantud andmete õigsuse eest.
4. Kordame varasemat märkust ning palume jätkuvalt täpsemalt reguleerida kontrollteingu puhul otsustaja. Kontrollteing kui põhiõigusi intensiivselt riivav järelevalvemeede peab alluma täiendavale kontrollile. Seega ei ole tavapärase haldusmenetluse seaduse (HMS) reegliti rakendamine ja küsimuse lahendamine sisepädevuse määramise teel (HMS § 8 lg 2) kontrollteingu puhul piisav. Seletuskirja kohaselt on eelnõu kontrollteingut reguleeriva sätte sõnastamisel võetud eeskujuks toote nõuetele vastavuse seadus, sest ka selle seaduse alusel teeb riiklikku järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA). Eesmärgiks on tagada kontrollteingu ühetaoline reeglistik vähemalt ühe asutuse siseselt. Samas näeb toote nõuetele vastavuse seadus sõnaselgelt ette, et kontrollteingu tegemise otsustab juht või tema volitatud isik (§ 56¹ lg 1).
5. Seletuskirjas (lk 52) käsitletakse kontrollteingu alusena vaid ohu või korrarikkumise väljaselgitamist, samas kui eelnõu säte lubab kontrollteingut teha ka ohu ennetamiseks. Palume ohu ennetamine eelnõust välja jätta. Ohu ennetamine on olukord, kus ohust saab rääkida vaid abstraktses tähenduses. Lubada sellises olukorras kasutada põhiõigusi tugevalt riivavat järelevalvemeedet ei pruugi olla proportsionaalne. Seda enam, et ka seletuskirjas ei ole ohu ennetamiseks kontrollteingu vajadust põhjalikult käsitletud. Seega palume ohu ennetamise osa kontrollteingu sättest välja jätta.
6. Eelnõuga plaanitakse anda korrakaitseorganile õigus teha kontrollteing avaliku korra eest mittevastutavat isikut kasutades ning vajadusel taimekaitsetunnistuse kohta registrisse märke tegemiseks. Kui märke tegemine registrisse on sisuliselt valedokumendi loomine (või dokumendi olemasolust väärade ettekujutuse loomine), muutub vahetegu kontrollteingu ja jälitustoimingu vahel häguseks. Samas sätestatakse eelnõuga sõnaselgelt, et kontrollteinguga ei tohi teha jälitustoiminguid.

Samuti jääb eelnõust ja ka seletuskirjast ebaselgeks registrikande vajalikkus. Kui eesmärk on kontrollida, kas taimekaitsevahendite müüja kontrollib ostjal vajaliku tunnistuse olemasolu, saab seda teha ka ilma kandeta – registrisse sisselogimine näitab kontrolli tegemise sammu läbimist.

Palume registrisse ebaõige kande tegemise õigus eelnõust välja jätta.

7. **Esimesel kooskõlastusringil** tegime märkuse TaimKS-is kavandatava väärteokoosseisu osas, samuti tervikuna seaduses varem kehtestatud karistumäärade osas. Palusime neid täiendavalt analüüsida.

Kooskõlastustabelis märgitakse, et märkusega on arvestatud osaliselt. Täiendava analüüsi tulemusena on kõnealune väärteokoosseis eelnõust välja jäetud eesmärgiga analüüsida ülevaatlikult väljapakutud karistumäära ja ka juba kehtivaid karistumäärasid, et tagada nende ajakohasus ja proportsionaalsus. Taimetervise valdkonna karistumäärade täiendav analüüs esitatakse järgmise väljatöötamiskavatsuse raames.

Sooviksime teada, millal see täiendav analüüs on kavas läbi viia. Kas see toimub 2026., 2027. või 2028. aastal?

8. **Tegime märkuse TaimKS § 37 lõigete 6 ja 7 muutmise põhjenduste osas.** Seletuskiri lk 53 tõi välja, et eelnõu § 1 punktiga 7 muudetakse TaimKS-i § 37 lõikeid 6 ja 7, milles täpsustatakse nõudeid taime, taimse saaduse või muu objekti toimetamisel liiduvälisest riigist Eestisse ning käsitlevad nõutavat teavitamist ja kaubasaadetise vormistamist vabasse ringlusse. **Nende nõuete aluseks on ametliku kontrolli määruse artiklid 56 ja 57 ning nimetatud määruse alusel kehtestatud rakendusaktid.** Palusime tuua vähemalt mõned näited, milliseid rakendusakte on kehtestatud.

Nüüd on seletuskirja lk-del 27–28 märgitud mh järgmist:

„Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/1013 kohaselt on liikmesriikidel õigus rakendada ka etteteatamist vähemalt neli tundi enne saadetise saabumist, kui transpordiga seotud logistiliste piirangute tõttu osutub saadetest eetteteatamine üks tööpäev enne selle saabumist võimatuks.“

Samuti:

„Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/1715 II lisa kohaselt tuleb sisseveodokumendile märkida selle füüsilise või juriidilise isiku andmed, kes vastutab piiripunkti jõudnud saadetise eest ja esitab importijana või importija nimel pädevale asutusele vajalikud deklaratsioonid.“

Kas saame õigesti aru, et need kaks rakendusmäärust ongi rakendusaktid, mis ametliku kontrolli määruse artiklite 56 ja 57 alusel on kehtestatud?

9. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@justdigi.ee

Margreth Adamson
Einar Hillep
Mari Käbi
Helen Uustalu
Joel Kook
Inge Mehide